

DRØMMEDAG: Jørgen Aamot og Fredrik Ericsson ser ned på Styggedalssbreen og sikter ut linja fra toppen av Store Styggedalstind.

STYGGBRATT

Få steder er finere enn Styggedalen.

Ord og bilder Erlend Sande

– **Vi kunne prøvd** linja til Bolstad fra toppen av Styggedalstind og så fortsatt renna ned til breen.

Jørgen Aamot legger fram plan B, egentlig hadde han sett for seg en vaskeekte førstenedkjøring, en bratt fjellside folk av gode grunner aldri har kjørt på ski, og han kan ikke helt skjule skuffelsen. Men slik snøen har lagt seg, ser den opprinnelige planen rett og slett hasardiøs ut. Selv er jeg entusiastisk.

– Ja, når det er slike forhold må vi opp i Styggedalen, sier jeg.

Vi er i posisjon til en magisk skidag. Dagen før har vi gått de 500 høydemeterne fra Turtagrø til Tindeklubhytta i Skagadalen. Vi er inne i det gode selskap, siden Jørgen nylig er blitt medlem i fjelladelens egen losje, han og kompisen Fredrik Ericsson skal på den siste skikkelige skituren før de drar avgårde på ekspedisjon til Kangchenjunga i Himalaya. Jeg har gledet meg som et barn helt siden vi begynte å snakke om turen.

Fjellområdet Hurrungane, som et par uker tidligere var full av Highcamp-deltakere, er folketomt nå. På Tindeklubhytta er vi alene, slik at vi i ro og mak kan lære oss rutine for fying, oppvask og uttak fra vinkjelleren.

– **Nei, vi får vel komme** oss avgårde, sier Fredrik.

Norrendingen er noe så sjeldent som en profesjonell skibestiger, og har base i Chamonix mesteparten av året. Men hvert år er han som regel noen dager på skitur i Hurrungane, denne taggete og ville delen av Jotunheimen.

Vi har tatt lunsj i gresset utenfor hytta og ville vært håpløst sent ute om det var tidligere på sesongen. Men ikke nå, i slutten av mai. Vest-Jotunheimen har fått påfyll av snø og lyses opp av en sol som ikke kommer til å gå ned før langt på kveld.

Vi rusler på kornete vårsnø opp mot Nordre Skagastølstind og kommer opp på en flate, der vi får et dramatisk landskap i sikte. Gjertvasstind, Styggedalstind, hengebreene fra ryggen som strekker seg mot Store Skagastølstind, et brefall med store sprekker. Styggedalen er synlig både fra Steindalsnosi og Fanaråken, klassikere for alle som har vært på Highcamp. Men denne delen av Hurrungane er lite besøkt. Turene er lange, terrenget er krevende.

– **Hva er det** for slags sporvalg?

Vi tenkte liksom vi skulle være alene i fjellet, og nå ser vi to karer som tar seg opp fra breen med nesten rett linje mot toppen. Jeg vil nødig være en sinke, og jobber konsentrert for å holde farten Jørgen og Fredrik setter opp. Det går nesten. Oppe på platået tar vi igjen de to karene, som har tatt lunsjen sin der. En brite og en tysker, klatrere og skikjørere.

– Vi skal på Styggedalstind, forteller Jørgen.

– Ja, dit har vi også tenkt oss, sier de og lar oss legge sporet videre.

Her skiller rutene til Gjertvasstind og Styggedalstind. Vi gyver løs på en snøbakke med store breglepper i bunnen. Jeg ville ikke følt meg høy i hatten om jeg var her alene. Sist jeg var her, var jeg heller ikke spesielt oppesen. Da kom tåka sigende inn, slik at vi ikke hadde annet valg enn å snu på tryggeste vis. Det er sju år siden. Siden den gangen har jeg hatt noe usnakk med Styggedalstind.

I min verden er det ikke noe som helst stygt med et slik brelandskap, et norsk Chamonix i miniatyr. Men for jegerne og bøndene som en gang satte disse navnene er «stygt» kodeordet for farlige bresprekker. Derfor heter breen mellom Juvasshytta og Galdhøpiggen Styggebreen,

► **MOT TOPPEN:** Stegjernene får feste på skaren under 20 cm nysnø. Fredrik Ericsson leder an foran Jørgen Aamot mot toppen av Styggedalstind.

og slik har Styggedalens og Styggedalensbreen fått navnene sitt.

– **Vi kan gå på ski** forbi den kulen der borte. Derfra er det like greit å feste dem på sekken og få på stegjern, sier Jørgen.

Under oss er det store sprekker, som det er uaktuelt å rutsje ned i. Med skarp redskap på hender og føtter føler vi oss likevel trygge, og det er vanskelig å tenke seg bedre selskap enn Aamot og Ericsson på en tur som dette. De er sindige fjellkarer og fabelaktige frikjørere.

Vi har for alvor fått kontakt med den tørre nysnøen som dekker fjelltoppene som strekker seg over 2000 meter over havet, men den er ikke dypere enn at vi har bra framdrift. Til slutt balanserer vi på den smale eggen helt mot toppen av Styggedalstind. Herfra ser vi både Store Skagastølstind og Store Ringstind fra en ny vinkel. Og vi kikker ned i Stølsmaradalen og opp mot Stølsmaradalstind, Hurrunganes minst tilgjengelige fjelltopper.

– Der er den renna jeg snakket om. Den ser jo veldig fin ut, sier Jørgen. Det er en renne han har tenkt på siden 2003. En drøm kan gå i oppfyllelse.

– Ja, kanskje vi skulle ta den i morgen, svarer Fredrik lavt.

Vår britiske og tyske venn har nemlig også nådd toppen, og de har sett den samme linjen. Og på jakt etter førstenedkjøringer vil man helst ikke ha konkurranse.

William Cecil Slingsbys bestigning av Store Skagastølstind i 1876 startet en æra der Hurrungane var selve Mekka for fjellklatring og alpinklatring i Norge. Her var det eggtraverser og storvegger så langt øyet kunne se. Fremdeles er det linjer som ikke er besteget. Men klatresportens foregangsfolk vendte etterhvert blikket mot enda brattere vegger med kortere anmarsjer. De siste årene har vært skikjøernes epoke i disse fjellene. På slutten av nittitallet begynte den nå avdøde hotellverten på Turtagrø, Ole Drægne, å notere ned førstenedkjøringer av bratt renner og snøflanker. To av navnene som ble skrevet ned var Petter Bolstad og Kristoffer Borgenhov. De hadde sett seg ut en linje helt fra toppen av Styggedalstind, og rapporterte om opp mot 60 graders helning og ekstreme utfordringer på turen i 1998.

– **Ok, da kjører jeg**, sier Jørgen og drar en sving i løssnøen oppe på toppen, før snøfeltet svinger ned mot breen.

Førstenedkjørerne har nok tatt i når det gjelder helningsvinkelen, men bratt er det definitivt. Løssnøen drysser nedover mot bregleppene i bunnen.

I så bratt terreng er jeg langt fra å føle meg som en sorgløs puddehund. Pulsene går fort og det verker i hoftene på grunn av muskler som spennes. Men det er skikjøring, og det går an å binde sammen svinger. Først to, så tre og fire.

I stedet for å fortsette ned mot bregleppene traverserer vi over det bratte snøfeltet og kjører ned langs kanten mens vi speider etter inngangen til en renne. Renna er en bratt, direkte linje ned mot bunnen av selve Styggedalens. Fremdeles krever terrenget full konsentrasjon. Jeg kjører tre-fire svinger av gangen, før jeg traverserer ut til siden og lar overflatesnøen skli forbi. Jeg vil nødig være i ubalanse når jeg skal over bregleppan i bunnen.

– **Det ble jo** en riktig bra linje, sier Fredrik.

– 800 høydemeter skikkelig bratt kjøring, supplerer Jørgen.

Vi kikker tilbake på det som ser ut et sammenhengende snøfelt fra toppen Styggedalstind og helt ned breen i bunnen. En sjelden klassiker med ny vri. Vi avslutter dagen med en improvisert bankett i halvmørket på Tindeklubhytta. Jeg merker at jeg er mett på opplevelser, etter skitur tre dager på rad, og bestemmer meg for å dra ned dagen etter.

Jørgen og Fredrik, derimot, har fått suget i seg. De går opp til Bandet øverst i Skagadalen og ned i dalen på baksiden, der de finner en bratt sammenhengende renne til toppen. Seint på kvelden får jeg melding om en vellykket tur, sannsynligvis en førstenedkjøring.

«Østrenna på Vette Midtmaradalstind, 750 høydemeter, 45 grader i snitt, 50 grader på det bratteste. Vekslende føre fra tørrsnø på toppen til gjennområtten snø i bunn.»

^ **FØRSTE SVING:** Jørgen Aamot får en myk puddersving helt på toppen før brattkjøringen starter.

> **PIONERENES HYTTE:** Tindeklubhytta i Skagadalen oser av klatrehistorie.

Gjertvasstind (2351 moh.) og Store Styggealstind (2387 moh.)

Gjertvasstind og Store Styggealstind er to topper i Skagastølsmassivet i Jotunheimen. Begge er lange og krevende vårskiturer som krever erfaring og gode forhold. Fra Turtagrø er det to alternativer. Det ene er å gå inn inn Helgedalen (der du må regne med å gå på grusvei i starten) og opp til Styggealstind. Det andre er å gå inn Skagadalen i tre kilometer for så å gå opp i skaret mellom Kolnosi og Nordre Skagastølstind. Derfra kan du skli ned på Styggealstind. Fra Styggealstind går du opp et bratt skar som leder opp til Gjertvasstind. Fra Gjertvasstind går turen gjennom brefallet opp mot Gjertvasstind eller Styggealstind. En alternativ vei til Gjertvasstind er å krysse Gjertvasstind rett østover og følge brefallet nordøst for Gjertvasstind til topps.

BRATTKJØRING: Fredrik Ericsson drar med seg det øverste snølaget i den bratte snøflanken fra Styggealstind.

HURRUNGANE

OMRÅDET: Hurrungane er navnet på et lite, konsentrert område med alpine fjell i de vestlige delen av Jotunheimen. Helt siden slutten av 1800-tallet har Hurrungane, med Store Skagastølstind (2405 moh) i spissen, vært legendariske turmål for tindebestigere. De siste årene har toppene også blitt populære mål for folk med ski eller snowboard. Hotellet på Turtagrø er et naturlig utgangspunkt for turer i området og her samler ski- og snowboardmagasinet Fri Flyt hvert år i midten av mai hvert eneste år flere hundre mennesker til topptursamlingen HighCamp. Forholdene er best i april og mai, og enkelte år kan du gå toppturer til langt uti juni.

REISE: Bussforbindelsen over Sognefjellet (fra Lom til Sogndal) er så dårlig at de fleste velger bil. Fra Bergen tar kjøreturen via Lærdal og Sogndal drøyt fire timer. Når Sognefjellsveien åpner, tar det omtrent fem timer å kjøre både fra Oslo og Trondheim. Fra Trondheim tar turen like lang tid. Veien over Berdalsbandet til Årdal åpner vanligvis i første halvdel av mai. Når denne veien er åpen, er dette den raskeste veien til Oslo og Bergen.

FJELLENE: Hurrungane har en rekke klassiske toppturfjell. Store Ringstind (2124 moh.) Nordre Dyrhaugstind (2147 moh.) og Fannaråken (2068 moh.) er kanskje de mest kjente, mens Steindalsnosi (2025 moh.) og Lauvnostind (1950 moh.) gir lett tilgjengelig skikjøring. Soleietind og renna på Store Austebotind er klassikere for de som vil kjøre bratte heng. Styggealstind – som er beskrevet i denne reportasjen – og Gjertvasstind er vanskelig tilgjengelige og teknisk mer krevende topper som kunne anbefales for erfarne skibestigere under gode forhold. Norgesguidene tilbyr føring til toppene i området.

OVERNATTING: Tradisjonsrike Turtagrø hotell, med Norges største bibliotek for fjellportlitteratur brant ned til grunnen i 2001. Et nytt hotell ble raskt bygget opp, og i dag tilbys overnatting av god standard i hovedbygningen eller av enklere standard i Sveitervillaen. For 60 kroner døgnet kan teltere benytte hotellets tørkerom, dusj og fellesarealer. Det finnes også overnattingsmuligheter i Skjolden, på Sognefjellshytta og Krossbu. Dersom du er medlem av Norsk Tindeklubb, er hytta i Skagadalen et godt utgangspunkt for turer i denne delen av Hurrungane.

MER INFORMASJON: Boka Toppturer i Norge (Fri Flyt) har et fylldig kapittel om Hurrungane. Heftet Skifører for Hurrungane av Jørgen Aamot og Tor Olav Naalsund er et vedlegg til Norsk Tindeklubbs Klatrefører for Jotunheimen og inneholder beskrivelser til flere av de bratteste nedkjøringene i fjellene rundt Turtagrø.

KART : Hurrungane (1:25.000) utgitt av Turtagrøs Venner, Jotunheimen Vest (1:50.000), 1517 IV Hurrungane og 1518 III Sognefjellet.

INTERNETT:

www.turtagro.no
www.highcamp.no
www.norgesguidene.no